

**Najwyższa Izba Kontroli
Departament Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego**

Warszawa, dnia 23 grudnia 2010 r.

Pan

Marek Dąbrowski

Prezes Zarządu

**CASE - Centrum Analiz Społeczno-
Ekonomicznych - Fundacja Naukowa
w Warszawie**

KNO-4101-06-01/2010
P/10/005

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.), zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli - Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego przeprowadził kontrolę realizacji przez CASE - Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych - Fundację Naukową w Warszawie (Fundacja) zadań w zakresie międzynarodowej współpracy na rzecz rozwoju w latach 2008-2010 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 16 grudnia 2010 r., stosownie do treści art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuję Panu Prezesowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

W okresie objętym kontrolą Fundacja otrzymała z Ministerstwa Spraw Zagranicznych (MSZ) dotację celową w łącznej kwocie 768.658 zł na realizację czterech projektów pomocowych pn.: *Przygotowanie Systemu Wczesnego Ostrzegania przed kryzysami gospodarczymi na Ukrainie* (projekt nr 532/PZ/2008), *Przygotowanie strategii reformowania niepieniężnych świadczeń społecznych na Ukrainie* (projekt nr 534/PZ/2008), *Społeczne i ekonomiczne konsekwencje emigracji z obszarów wiejskich w Mołdowie. Wsparcie dla administracji mołdowskiej* (projekt nr 535/PZ/2008), *Reforma socjalna w kraju ze znaczącą rolą ukrytych dochodów: usprawnienie mechanizmów pomocy społecznej na Ukrainie* (projekt nr 30/PZ/2009).

Całkowity koszt zadań publicznych będących przedmiotem umów dotacji zawartych w latach 2008-2009 z MSZ określony został na sumę ogółem 814.973 zł i obejmował wkład własny w kwocie 46.315 zł. Z ewidencji księgowej Fundacji wynika, że na realizację ww. projektów poniesione zostały koszty ogółem (niezależnie od źródeł ich finansowania) w łącznej wysokości 766.137,76 zł, przy czym MSZ uznało jako koszty sfinansowane ze środków dotacji w kwocie 750.400,40 zł.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia skontrolowaną działalność Fundacji, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Przyjmując pozytywną ocenę NIK uwzględniła rozliczenie się z MSZ ze środków otrzymanej dotacji na realizację ww. projektów. Uznana przez MSZ jako niewykorzystana kwota środków dotacji (łącznie 18.257,60 zł) oraz odsetki bankowe od niewykorzystanych środków na realizację trzech projektów (łącznie 7.784,06 zł) zwrócone zostały na rachunek MSZ.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na nieprzestrzeganiu ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2009 r. Nr 152, poz.1223, ze zm.) i ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104, ze zm.) oraz *Ogólnych warunków umów dotacji*, stanowiących integralną część umów dotacji zawartych z MSZ i dotyczyły: niedokumentowania operacji finansowych polegających na dokonywaniu przelewów środków z wyodrębnionych wyłącznie dla dotacji MSZ rachunków bankowych, nieprzechowywania środków MSZ na oprocentowanym rachunku bankowym, nieprowadzenia pełnej i przejrzystej dokumentacji księgowej uwzględniającej źródła finansowania realizacji projektów, nieposiadania odpowiednich regulacji odnośnie zarządzania i administrowania projektami.

1. Fundacja prowadziła księgi rachunkowe w zakresie operacji dotyczących ww. projektów z naruszeniem art. 24 ust.1 ustawy o rachunkowości, do którego przestrzegania była zobowiązana na podstawie p.4.1. *Ogólnych warunków umów dotacji*.

Polegało to na dokonaniu w dniach 30 i 31 grudnia 2008 r. przelewów środków w łącznej kwocie 77.839,47 zł z wyodrębnionych rachunków bankowych przeznaczonych wyłącznie dla dotacji MSZ przekazanych na realizację trzech projektów (nr: 532/PZ/2008, 534/PZ/2008, 535/PZ/2008) na rachunek ogólny Fundacji tytułem zwrotu wydatków poniesionych z rachunku ogólnego, przy czym

ww. przelewów dokonano na polecenie ustne administratorów projektów bez sporządzenia dowodów księgowych określonych w art. 20 ust.3 pkt 1 ww. ustawy.

Wysokość tych przelewów ustalona została i zrealizowana w oparciu o dane nie wynikające z zapisów księgowych. Ponadto w dniu 31 grudnia 2008 r. z rachunku założonego dla projektu nr 535/PZ/2008 dokonano przelewu środków w kwocie 16.874,00 zł tytułem *lokaty negocjacyjnej Overnight*. W styczniu 2009 r. kontynuowano zakładanie lokat w ramach powyższej kwoty, zaś przed dokonaniem ostatecznych rozliczeń z MSZ w dniu 28 stycznia 2009 r. dokonano, bez stosownego udokumentowania, przelewu środków w wysokości 16.600,00 zł na rachunek ogólny Fundacji jako *zwrot omyłkowo wysłanych pieniędzy*.

Polegało to również na nieujęciu na kontach księgowych do tego przeznaczonych (konta zespołu „5”) wszystkich kosztów realizacji projektu nr 534/PZ/2008. Jako koszty projektu zaewidencjonowana została jedynie kwota 90.579,30 zł, natomiast kwota 111.772,94 zł zaewidencjonowana została na koncie zespołu „8” jako zmniejszenie przychodów przyszłych okresów.

Ponadto zapisy w księgach rachunkowych były prowadzone częściowo w języku polskim, a częściowo - w języku angielskim. Powyższe stanowiło naruszenie art. 9 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym księgi rachunkowe prowadzi się w języku polskim.

2. Fundacja nie prowadziła ewidencji kosztów realizacji projektów z uwzględnieniem źródeł ich finansowania, co stanowiło naruszenie art. 132 ust. 1 ustawy o finansach publicznych [aktualnie obowiązuje w tym zakresie art. 152 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240)]. Fundacja zobowiązana była do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej środków otrzymanych z dotacji oraz wydatków dokonywanych z tych środków.

Jednocześnie nie były dopełnione wymagania określone w *Ogólnych warunkach umów dotacji*, na podstawie których jednostka dotowana jest zobowiązana do prowadzenia pełnej i przejrzystej dokumentacji księgowej dotyczącej projektu, odrębnie w stosunku do innych kosztów własnej działalności [p. 4.4.1.], zaś sprawozdanie finansowe powinno być sporządzone w sposób rzetelny [p. 6.1.3.] oraz powinno zawierać szczegółowe rozliczenie wszystkich wydatków poniesionych przez Dotowanego na realizację projektu z wyszczególnieniem wysokości i źródeł finansowania innego niż dotacja [p. 6.1.5].

Z ewidencji księgowej Fundacji wynika, że na realizację ww. projektów poniesione zostały koszty (niezależnie od źródeł ich finansowania) w łącznej wysokości 766.137,76 zł. Kwoty wykazane w przedłożonych MSZ sprawozdaniach końcowych z realizacji projektów jako kwoty wykorzystanej dotacji w łącznej wysokości 749.800,40 zł nie są możliwe do zweryfikowania na podstawie prowadzonej ewidencji księgowej.

3. Realizując projekt nr 30/PZ/2009, Fundacja przechowywała środki dotacji MSZ na nie oprocentowanym rachunku bankowym, co stanowiło naruszenie p. 4.3.2. *Ogólnych warunków umów dotacji*, na podstawie którego środki powyższe powinny być przechowywane na rachunku oprocentowanym, a posługiwanie się kontem nie oprocentowanym wymaga odrębnej pisemnej zgody MSZ. Fundacja nie wystąpiła ze stosownym wnioskiem do MSZ w powyższej sprawie.
4. Fundacja nie dopełniła wymagań określonych w p. 4.2. *Ogólnych warunków umów dotacji*, na podstawie których jednostka dotowana powinna mieć system umożliwiający efektywną kontrolę wewnętrzną dotyczącą właściwego administrowania środkami pochodzącymi z dotacji, a zakres odpowiedzialności poszczególnych członków władz i pracowników oraz tryb obiegu dokumentów powinny określać wewnętrzne pisemne uregulowania dotowanego (np. instrukcja finansowo-księgowa, zakresy czynności służbowych, uchwały zarządu itp.).

W badanym okresie Fundacja nie posiadała ww. wymaganych przez MSZ uregulowań, poza instrukcją finansowo-księgową, która zaczęła obowiązywać dopiero na dwa miesiące przed zakończeniem ostatniego z realizowanych projektów (nr 30/PZ/2009).

5. W Fundacji nie była przechowywana pełna dokumentacja dotycząca projektów objętych kontrolą, co stanowi niedopełnienie obowiązku określonego w p. 4.5. *Ogólnych warunków umowy dotacji*, na podstawie którego cała dokumentacja merytoryczna i finansowa projektu winna być przechowywana w siedzibie Dotowanego przez pięć lat, licząc od końca roku kalendarzowego po zakończeniu realizacji projektu.

Stwierdzono m.in. brak końcowych sprawozdań z realizacji trzech projektów realizowanych w 2008 r., do przekazania których MSZ zobowiązana była Fundacja oraz zbiorczych rozliczeń finansowych przekazanych Fundacji przez partnerów (CASE Ukraina, CASE Mołdowa).

Ponadto NIK zwraca uwagę, że przy realizacji zadań w ramach dwóch projektów (nr 534/PZ/2008 i 30/PZ/2009) przelewy środków z rachunku Fundacji na rachunki partnerów dokonywane były z opóźnieniem w stosunku do zobowiązań wynikających z umów partnerskich.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o podjęcie skutecznych działań zapewniających pełne przestrzeganie przy realizacji zadań finansowanych ze środków budżetu państwa warunków umów zawieranych z dotującym, w tym *Ogólnych warunków umowy dotacji* oraz ustawy o rachunkowości i ustawy o finansach publicznych.

Najwyższa Izba Kontroli Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Prezesa o przesłanie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie siedmiu dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Prezesowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli umotywowanych zastrzeżeń w sprawie zawartych w nim ocen, uwag i wniosku.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji Najwyższej Izby Kontroli.